ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: ΡΑΚΟΒΟΛΙΑ 10
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: ΟΙΝΟΣ ΑΛΥΠΙΟΣ ΦΙΑΛΑΙ 5

*ΔΙ' ΑΓΓΕΛΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΤΡΙΒΑΣ*
*ΙΔΙΑΙΤΕΡΑΙ ΣΥΜΦΩΝΙΑΙ*

ΤΙΜΗ ΕΚΑΣΤΟΥ ΦΥΛΛΟΥ:
ΕΝ ΚΡΑΣΟΒΟΛΙΟΝ ΣΚΟΠΕΛΟΥ ΚΑΙ ΕΝ
ΚΟΧΛΙΑΡΙΟΝ ΤΣΑΛΑΦΟΥΤΙΟΥ ΑΓΡΑΦΩΝ

ΕΝ ΓΡΕΒΕΝΟΙΣ,
ΤΥΠΟΙΣ ΦΑΙΔΡΑΣ ΣΥΝΤΕΧΝΙΑΣ,
ΟΔΟΣ ΦΙΛΕΛΛΗΝΩΝ 22

*...ὑπὸ τὴν αὔραν τῶν θροούντων φύλλων...*

# τύρβη

*ΕΝΤΥΠΟΝ ΤΕΡΠΝΟΝ τῆς ΦΑΙΔΡΑΣ ΣΥΝΤΕΧΝΙΑΣ*
**Θέρος 2020 * ΦΥΛΛΟΝ 15ον**

Δυτικὴ Ἀθήνα, 1971. Στὴν ἀλάνα μετὰ τὸν ἀγώνα ΠΑΟ-Ἔβερτον 1-1
(Ἐκ τοῦ ἀρχείου Κ.Τσιώλη)

## ΟΙ ΠΑΙΚΤΕΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΑΛΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΜΑΣ ΩΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΕΣ ΜΑΣ

*Στὸν Βασίλη Λαλιώτη, ποὺ μοῦ τὸ ὑπέβαλε*

Γιουνάιτεντ δὲν εἶμαι, μὰ τὸν Μπὲστ θαυμάζω.
He was the best! Κι ὁ Μπεκενμπάουερ μὲ μαγεύει
ἀκόμα μὲ τὸ στύλ του: ὡς Καῖσαρ διαφεντεύει
τὸ γήπεδο ὅλο. Καὶ στὸν στρατηγὸ Δομάζο

μονάχα χάριτες ὀφείλω, καὶ τὸν βάζω
(δεκάρι αὐτός!) honoris causa ν' ἀρχηγεύει
στῶν ἀντιπάλων τὴ μικτὴ ποὺ θὰ κατέβει
νὰ παίξει μὲ ὅσους συμπαθῶ καὶ ἀγκαλιάζω

σὰν ὀπαδός. Στὸν Κρόιφ καὶ στὸν Μαραντόνα
καὶ στὸν Μποτίνο ἀπέναντι θὰ παρατάξω
Φραντσέσκολι, Ματσόλα, Μπουντραγκένιο στό 'να

ἡμίχρονο· στὸ δεύτερο θὰν τοὺς ἀλλάξω
μὲ Λίνεκερ, Ρομάριο, Φοῦτρε καὶ θὰ γίνει
ματσάρα ποὺ γιὰ πάντα ἀξέχαστη θὰ μείνει.

Οἱ ἀντίπαλοί μας εἶναι ἡ μόνιμη σκιά μας:
ἐκεῖνοι μεταφράζουν τὰ πρωτότυπά μας.

Γιῶργος Κεντρωτής

## ΤΟ ΜΙΝΙ ΚΟΥΠΕΡ ΤΟΥ ΚΟΥΔΑ

*γιὰ ν' ἀποκτήσῃ κανεὶς γρόσια, ἄλλος τρόπος δὲν εἶναι, πρέπει νὰ 'χῃ μεγάλην τύχη*

*ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ, Τὰ Βενέτικα*

Τὸ εἶχε βάλει στὸ μάτι. Στὸν ὕπνο του ἀνέβαινε ἀνηφοριὲς τῆς Πίνδου. Τὸ ἄφηνε μπροστὰ στὸν καφενέ. Κοντὰ στὸν Μικρὸ Γιαλὸ ἀραχτοὶ μαζί. Πράσινο χρῶμα, 997 κυβικά, σχεδιασμένο γιὰ τὰ δικά του ὄνειρα. Μίνι Κοῦπερ σπιθάτο. Μὲ τὸν καινούργιο χρόνο, τὸ εἶχε σιγουρέψει, εἶχε τραβήξει χειρόφρενο στὶς ἀποφάσεις του. Τὸ 1965 θὰ τὸ ὁδήγαγε.

Ἔλα μου ντὲ ποὺ τὸ 13αρι δὲν τοῦ ἔκανε τὴν χάρη. Μελετοῦσε ἀγῶνες, διάβαζε γιὰ τὶς ὁμάδες (ἄνετα θὰ ἔβγαζε ἕναν Δρανδάκη φουτμπολικό). Συμβουλευόταν τὰ ἀετόπουλα τῆς πιάτσας, μεροδούλι στὰ προπατζίδικα. Ἀποτέλεσμα νίξ. Ἴσα - ἴσα τοῦ ἔφταναν τὰ κέρδη γιὰ νὰ ἀγόραζε τὰ πίσω λάστιχα, κι οὔτε.

Πέρασε τὸ Πάσχα. Κοτζὰμ καλοκαίρι. Χειμώνας. Μπῆκε κι ὁ Δεκέμβρης. Τά 'βαλε κάτω. Τὰ ψιλοκοσκίνισε. Ξανὰ καὶ μὲ πολὺ κάρβουνο στὴν λοκομοτίβα. Στὸ 14ο δελτίο προπὸ ἔπρεπε νὰ γίνει τὸ δικό του. Κυριακὴ 5 Δεκεμβρίου. Ὀλυμπιακὸς – Ἐθνικὸς Πειραιῶς 1. Ποτέντσα – Βενέτσια 1. Παναθηναϊκὸς – Πανσερραϊκὸς 1. Μεσσίνα – Λέκκο 1. ΠΑΟΚ – Πανιώνιος; Μία νύχτα τὸ παίδεψε. Ρώτησε. Ἔψαξε. Βγῆκε στὴν ἐπίθεση. Τὸ ἔβαλε κι αὐτὸ ἕνα.

Ὅταν πῆγε νὰ εἰσπράξει δραχμὰς 47.167 (ἕνας ἀπὸ τοὺς δέκα δεκατριάρηδες!!) ἔφερνε στὸ μυαλό του τὴν φάση. Τὴν μασούλαγε μεζεκλίδικα.

Ἔσκουζε τὸ τραντζίστορ. Στὸ 30οστό. Ὁ Κούδας, νὰ βράζει τὸ αἷμα, ἅρπαξε τὴν μπάλα ἀπὸ τὴν σέντρα. Ὑπερφαλάγγισε (ἔτσι δὰ τὸ ἔγραψε ἡ ἐφημερίδα) τέσσερις ἀμυντικοὺς τοῦ Πανιωνίου, κλώτσησε τὴν μπάλα πάνω ἀπὸ τὸν Μανιάκη. Ὁ Καζαντζίδης τὴν πρόλαβε, κάπως ἀργά, «καὶ τὸ μόνο ποὺ ἐπέτυχε ἦταν νὰ τὴν στείλῃ πιὸ μέσα».

Τὸ Μίνι ἦταν δικό του. Ὁριστικά. Τὸ Μίνι Κοῦπερ τοῦ Κούδα.

Ἀντώνης Ν. Παπαβασιλείου

## Νίκη μὲ κλεμμένη ὑπογραφὴ τοῦ Δεσπότη

*Ἔβγαλε διάτα ὁ Ἄντωνας, τῶν Γρεβενῶν ὁ Τσάρος*

ἡ 15η *Τύρβη* νὰ εἶναι ποδοσφαιρική. Τσαρικὴ διαταγὴ καὶ τὰ σκυλιὰ δεμένα. Ἀρχίζω, λοιπόν, μὲ τὰ κλέη τῆς ὁμάδας «Βόσπορος», ποὺ εἶχε ἕδρα καὶ γήπεδο τὴ μισὴ ὁδὸ Βώκου στὴ Χαλκίδα. Τσικό. Ἡ πόλη εἶχε τέσσερεις ἐπίσημες ὁμάδες, τὸν Ὀλυμπιακό, τὴν Ἕνωση, τὴν Προποντίδα, τὴν ΑΕΚ. Ζήλῳ Προποντίδας ὀνόμασα Βόσπορο τὴν ὁμάδα ποὺ συγκροτοῦσαν οἱ παῖχτες Νίκος Βούργιας, ὁ ἀδελφός μου Γιάννης, μακαρίτης πιά, κι ἐλόγου μου. Σὲ κρίσιμες συναντήσεις μὲ ἀλλότριες ὁδοὺς ἢ γειτονιὲς προσφεύγαμε στὸν Γιάννη Βενιζέλο, ποὺ αὐτοπυροπολήθηκε ἀργότερα. Ὁ Θεὸς θὰ τοῦ ἔχει ἀσφαλῶς ἀλείψει μὲ λάδι τὰ ἐγκαύματα.

Ἔχω πάντως τὴν ἐπίγνωση ὅτι ἡ δράση τοῦ Βοσπόρου δὲν εἶναι ἄξια οὔτε ὑποσημειώσεως στὴν ἱστορία τοῦ ποδοσφαίρου τῆς Χαλκίδας, ὅπου διέλαμψε ὁ Ὀλυμπιακὸς τὰ χρόνια ποὺ εἶχε προπονητὴ τὸν Κῶκο Μακρή. Σπουδαῖος μαθηματικός, ποὺ εἶχε φοιτήσει στὸ Διδασκαλεῖο Μέσης Ἐκπαιδεύσεως καὶ ἀργότερα ἔγινε Γυμνασιάρχης. Ὅταν ἀνέλαβε τὸν Ὀλυμπιακὸ κράτησε δύο ἢ τρεῖς ἀπὸ τοὺς παλιοὺς καὶ στρατολόγησε μαθητὲς ἀπὸ τὴν ἑβδόμη καὶ τὴν ὀγδόη τάξη τῶν Γυμνασίων ἢ ἐξωσχολικοὺς συνομήλικους μὲ ἦθος. Δὲν ἐπέτρεπε στοὺς ποδοσφαιριστὲς νὰ παίζουν ἀτομικά, νὰ φωνασκοῦν καὶ νὰ μαρκάρουν ἐπικίνδυνα τοὺς ἀντιπάλους. Ἀκουστὸς σὲ ὅλη τὴν Ἑλλάδα ὁ Ὀλυμπιακὸς γιὰ τὸ ἦθος του. Γραμματέας τῆς ὁμάδας ὁ Δημήτρης Δεμερτζής,* μετέπειτα διευθυντὴς ἐφημερίδων καὶ ἐκδότης βιβλίων. Αὐτοῦ τοῦ Ὀλυμπιακοῦ θὰ ἀφηγηθῶ, ἀπὸ δεύτερο χέρι, μιὰν ἀξιοσημείωτη ἱστορία.

Λοιπόν, ἀριστερὸς ἐξτρὲμ τῆς ὁμάδας ἦταν ὁ Ριζαρείτης καὶ κατόπιν ἱερέας Κώστας Παπαγεωργίου. Κάποια Κυριακὴ ὁ Ὀλυμπιακὸς θὰ ἔπαιζε μὲ τὴν Παναχαϊκὴ ἢ τὸν Παγκορινθιακὸ γιὰ τὸ περιφερειακὸ πρωτάθλημα καὶ ἔπρεπε ἡ ὁμάδα νὰ παίξει μὲ ὅλη τὴν πρώτη ἑνδεκάδα. Ὁ ἔξω ἀριστερὰ ὅμως δὲν μποροῦσε δίχως ἄδεια ν' ἀπομακρυνθεῖ ἀπὸ τὴ Ριζάρειο.

Ὁ Δεμερτζὴς πῆγε στὴ Μητρόπολη, ἀλλὰ ὁ Δεσπότης Γρηγόριος Πλειαθός, σπουδαία μορφὴ καὶ ἐπιπλέον φίλαθλος, ἔτυχε νὰ περιοδεύει. Ὁ Δεμερτζὴς παρακάλεσε τὸν Πρωτοσύγκελλο νὰ ζητήσει ἀπὸ τὸν διευθυντὴ τῆς Ριζαρείου διήμερη ἄδεια γιὰ τὸν ρασοφόρο μαθητὴ Κώστα γιὰ εἰδικὴ ἀνάγκη τῆς Μητροπόλεως. Ὁ Πρωτοσύγκελλος δήλωσε ρητὰ ὅτι δὲν ἀποτολμᾶ τέτοιες καλπιές.

Ὁ Γραμματέας ὅμως τοῦ Ὀλυμπιακοῦ καὶ μπάσος στὸ ψαλτήρι τοῦ Ἀνδρέου στὸν Ἅγιο Νικόλαο τῆς πόλης, δὲν ὀρρώδησε καὶ τηλεγράφησε ὡς Μητροπολίτης Χαλκίδος στὴ Ριζάρειο. Ὁ Κώστας, λοιπόν, ἦρθε στὴ Χαλκίδα καὶ ἔπαιζε. Ὁ Ὀλυμπιακὸς νίκησε μὲ 1-0. Ὁ Δεμερτζής, ὅταν ὁ Δεσπότης ἐπέστρεψε, τὸν ἐπισκέφθηκε γιὰ νὰ ὁμολογήσει τὸν σφετερισμὸ τῆς ὑπογραφῆς του.

Ὁ Γρηγόριος, ποὺ ἀσφαλῶς γνώριζε τί εἶχε συμβεῖ, χαμογέλασε καὶ ἔδωσε ἄφεση, ἀλλὰ παράστησε τὸν ἀχάμπαρο καὶ ρώτησε ἂν ὁ Ὀλυμπιακὸς νίκησε.

— Βεβαίως, καμάρωσε ὁ Δεμερτζής, νικήσαμε 1-0.

— Μπράβο. Μπράβο παιδί μου! Καὶ δὲν μοῦ λές, ἔπαιξε καλὰ ὁ Κωνσταντίνος ἢ ἄδικα τὸν κουβαλήσαμε;

—Σεβασμιώτατε, ἔπαιξε περίφημα καὶ ἦταν αὐτὸς ποὺ μὲ κεφαλιὰ ἔβαλε τὸ γκόλ, ἀποκρίθηκε καμαρώνοντας ὁ Δεμερτζής.

—Χαλάλι του, λοιπόν, καὶ ἂν ξαναβρεθεῖτε στὴν ἀνάγκη νὰ τὸν φέρετε πάλι ὅταν λείπω, ξέρεις πιὰ τὸν δρόμο, παιδί μου Δημήτρη, ὑπογράφεις ὡς Μητροπολίτης Χαλκίδος μὲ τὴν εὐχή μου!

Ν. Δ. Τριανταφυλλόπουλος

* Μιὰ ὥρα περίπου ἀργότερα ἀπὸ τὴν ὁριστικὴ γραφὴ αὐτοῦ τοῦ κειμένου μοῦ τηλεφώνησε φίλος ὅτι ὁ «πλαστογράφος» Δ. Δεμερτζὴς ἐξεδήμησε πλήρης ἡμερῶν.

## ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΗ ΕΙΔΕΝΑΙ ΗΤΤΑΣΘΑΙ ἢ λόγος περὶ ἐλευθερίας

*Τῷ Ἰωάννῃ Ραμὸν Ρότσᾳ*
*(καὶ τῇ σκιᾷ αὐτοῦ*
*ὡς ἐν τῇ σκιᾷ τοῦ Ἅθω, εἰς τὴν Σκιάθον)*

Τί ἄρα γε ἐστὶ καταμετρεῖν τὸ τριακοστὸν ἔτος ἐν τῷ βίῳ, τῆς ὁμάδος σου οὔσης πρωταθλητρίας ;;

Ηὐτύχησα εἰδέναι. Ἕπεται, δέ, λόγος ἀποδεικτικὸς ἢ ἐγκώμιον....

Ἦν δὲ ἔτος Σωτήριον 1986. Ἐν τῷ τῆς Ἀθήνας Σταδίῳ (τὸ καὶ –φεῦ- «Ὀλυμπιακὸν Στάδιον» καλούμενον!), ἐν τῷ ὀγδοηκοστῷ λεπτῷ καὶ τῶν τερμάτων δύο ὑπὲρ τῆς Α.Ε.Κ., ἑνὸς δὲ μόνον ὑπὲρ ἡμῶν[i], ὁ ὀπισθοφύλαξ τῆς ὁμάδος Νίκος Καρούλιας (ἡ λαοφιλὴς «Ρίτα», λόγῳ τῆς σχέσεώς του πρὸς τὴν πολυφίλητον ἀοιδὸν Ρίτα Σακελλαρίου) ἐπέλαυνε μετὰ τῆς σφαίρας πρὸς τὴν ἑστία τῆς ἀντιπάλου ἐξ ἀριστερῶν [ἡ ἀνάμνησις ἰσχυρά, ὅτι, ὡς εἰ μὴ παρῆλθον τριάντα τρία ἔτη ἔκτοτε, δανεισθεὶς τὸ εἰσιτήριον ἐκ τοῦ θείου Σπύρου, ἀδελφοῦ τοῦ πατρός μου, ἀναγράφοντος τούτου μόνον τὸ ἀρχικὸν τοῦ χριστιανικοῦ ὀνόματος («Σπυρίδων»), ταυτιζομένου μὲ τὸ ἰδικόν μου ἀρχικόν («Σωτήριος»), τοῦ δὲ ἐπωνύμου ὄντος κοινοῦ, εἰσῆλθα ἄνευ προβλήματος ἐλέγχου καὶ ἔλαβα περίοπτον θέσιν εἰς τὴν θύρα «9», μὲ ἄριστον ὀπτικὸν πεδίον ]. Αἴφνης, τῆς περιφερειακῆς ὁράσεως κύημα, ἀντιλαμβάνομαι σκιάν τινα, καὶ ἀμέσως μετὰ τὸν φορέα αὐτῆς Ἀργεντινὸν ποδοσφαιριστὴν Ἰωάννη Ραμὸν Ρότσα, τὸ «δεκάρι» τῆς ὁμάδος, ἐλαύνοντα ἄνευ τῆς σφαίρας... Ὡς δὲ ὁ Καρούλιας ἐγείρει τὸν πόδα ἵνα ἀποστείλῃ τὴν σφαῖραν εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Α.Ε.Κ. (ἤτοι, νὰ πραγματοποιήσει «σέντρα») – ὁ Ρότσα τὸν προλαμβάνει μετ' ἐντάσεως καί, διὰ τῆς ἀριστερᾶς χείρας, τὸν ὠθεῖ. Ὁ Καρούλιας ἀπωλεῖ τὴν ἰσορροπίαν, πίπτει, τῆς ὑλοποιήσης τοῦ λακτίσματος ἀστοχῶν –ἤδη δὲ τὰς χεῖρας ἐκτανύων διαμαρτυρόμενος περὶ κατακυρώσεως «ποινῆς», ἐκτιμῶν ὅτι ἀντίπαλος παίκτης τὸν ἔρριψεν ἐπὶ γῆς. Ὁ Ρότσα, ἀπνευστὶ καὶ δίχως ἐλέγχου τῆς σφαίρας, τὴν ἀποστέλλει, διὰ «σέντρας», εἰκοσιπέντε μέτρα μακράν, ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ Δραμινοῦ ἐπιθετικοῦ Γρηγόρη Χαραλαμπίδη, ὃς οὐκ ἔχει χρείαν ἄλλεσθαι ἵνα ἐπιτύχῃ τὸ «τέρμα», ἕνα «τέρμα» «λάβε – βάλε»... Ἦν δὲ τὸ ἐπεισόδιον ἐξ ἐκείνων τῶν μὴ δυναμένων ληφθῆναι ἐκ τῆς μαγνητοσκοπήσεως πλήρως, καὶ ἵστατο μᾶλλον ὡς ζωῆς μάθημα ἢ ὡς ποδοσφαίρου... Ἐν τῷ ἀγώνι ἡ ὁμάς μου, ἐπιτυχούσα ἀμέσως ἓν ἐπὶ πλέον τέρμα, ἐκέρδισεν μὲ τρία τέρματα ὑπὲρ αὐτῆς ἀλλ' ἐκράτησα, καὶ κρατῶ, ἐν τῷ συνειδέναι, τὸ ἐπεισόδιον ὡς ἐρωτικόν τι φάσμα, ὡς πέραν τῆς πιθανότητος ἀποστερήσεως εὑρισκόμενον...

Σωτήριος Ραπτόπουλος

[i] ...τῶν Παναθηναϊκῶν.

☞ *Σελὶς 2*

☛ Ντῖνος Ἀγραφιώτης
☛ Β.Π. Καραγιάννης

☛ Ἄγγελος Γ. Μαντᾶς
☛ Ἀντώνης Φ. Σβολιαντόπουλος

# Στὰ μπαΐρια καὶ στὶς καλαμιὲς τῆς νιότης ποὺ ἀναστέναζε

Β. Π. Καραγιάννης

*- Ἔπαιζες μπάλα ἐσύ; Χά, χά, χ...!*

*- Ναὶ ἀμέ!*

Κανεὶς δὲ μὲ πιστεύει σήμερα μαλθακὸς σώματι καὶ χαρακτὴρ ποὺ εἶμαι, πὼς εἶχα πολυετήν, εὐδόκιμον ποδοσφαιρικὴν θητεία, ὅταν ἀκόμα ἡ μπάλα ἦταν Ἐσωτερικό- Ἐξωτερικό, στὰ ξερὰ γήπεδα, τὶς αὐλὲς τῶν σχολείων, στὶς θερισμένες καλαμιὲς λίγο πρὶν βγεῖ ὁ φύτρος, τὰ ξεχερσωμένα μπαΐρια, στ' ἁλώνια Φλωράδων, Μητλιαγκάδων, Παπακωστάδων ποὺ ἔγιναν πλατεία τοῦ χωριοῦ διασχιζομένη ἀπὸ τὴν Ε. Ο. Κοζάνης-Αἰανῆς καὶ διερχομένη ἀπὸ τὴν λεωφορειοντακότα ὁ Τζιάτζιος («ΠΑΟ Κοζάνη») στὸ κατακτηθὲν ὑπὸ τοῦ ΜεγΑλέξανδρου Λευκοπηγῆς, ὅμορον, οἰονεὶ γήπεδον τῆς ἁγίας Παρασκευῆς, στὰ Ἰσιώματα, τοῦ Κένταυρου Πρωτοχωρίου ποὺ οὐδέποτε ἐνικήσαμεν τὰ γήπεδα Κοζάνης. Στὴ ΧΑΝΘ τὰ 2 πρῶτα φοιτητικὰ χρόνια ποὺ μετεῖχα τῆς ὁμάδας τῆς Νομικῆς, στὸ βοηθητικὸ τοῦ Ἡρακλέους, στὰ χώματα τῆς Τούμπας...

*- Ἔβαζες καὶ γκὸλ δηλαδή,* ἡ ἑπόμενη ἡμιχλευαστικὴ ἐρώτηση;

*- 1000 περίπου, ἐγὼ κι ὁ Πελὲ τῆς Βραζιλίας παρακαλῶ τὸ κατορθώσαμε.*

Ξέρω τί θὰ ἔλεγε ἀπὸ μέσα του ὁ συνομιλητὴς ἀλλὰ δὲν τὸ ὁλογράφω: μ. λ. μ.

Ἔκαμα καὶ τερματοφύλακας...

Τὸ λοιπόν, ὁ πρῶτος ἀγροτικός μας ἰατρὸς στὸ χωριό, νεαρὸς ἐντελῶς, ἀργότερα μέγας τῶν νεύρων τιθασευτὴς στὴ Θεσσαλονίκη, μετεῖχε, ἐννοεῖται, τῶν ποδοσφαιρικῶν μας συγκρούσεων. Σὲ μία συνάντηση βρεθήκαμε ἐνώπιος ἐνωπίῳ, ἐπιστήμων αὐτός, μαθητικὸ κι ὀλιγομαθὲς μειράκιον ἐγώ, ἀλλὰ χωρὶς τὴ θανάσιμη ἀγωνία τοῦ τερματοφύλακα μπροστὰ στὸ πέναλτι. Δὲν παίζαμε γιὰ τὸ πρωτάθλημα οὔτε ἄλλες σοβαρότερες τύχες μας διακυβεύονταν. Δὲν γνώριζα ἀκόμα τὴν ταινία «Τὸ ἡμιχρόνιο τοῦ θανάτου». Ἦταν ὁ ἐκτελεστὴς μίας ἐπανορθωτικῆς ποινῆς, ποὺ μᾶς ἐπεβλήθη ἀπὸ τὸν ἀνύπαρκτο διαιτητὴ (μὲ κοινὴ συμφωνία τῶν ἀγωνιζομένων καὶ συναίνεση, διευθετοῦνταν τὰ ἐπὶ τοῦ γηπέδου κοινὰ ἁμαρτήματα) μόνο ὁ Θεὸς ἄλλωστε μᾶς παρακολουθοῦσε, ἀπὸ ὑπηρεσιακὴ ὑποχρέωση περισσότερο ἀφοῦ «τὰ πάνθ' ὁρᾶ», καὶ δυό-τρία πρόβατα ποὺ ἔβοσκαν στὴ γωνία ἀπ' ὅπου ἐκτελεῖτο τὸ γωνιαῖον λάκτισμα (τὸ σημερινὸ κόρνερ, δηλονότι). Τοῦ παραχωροῦσαν οἱ καλοί μου συμπαῖκτες (τοὺς βλέπω τώρα, τοὺς θυμᾶμαι στὸ τότε τους, καὶ κλαίω κανονικά), αὐτὴν τὴν τιμή, χάριν ἄδολης ἐκτιμήσεως καὶ ἀδήλου θαυμασμοῦ (γιατρός!). Τὸν ἀγαποῦσαν ὅλοι μὲ τὴν ξεχωριστὴ ἀλλὰ κοινὴ ἀγάπη τῶν ἁπλῶν ἀνθρώπων πρὸς ὅ,τι ἄξιζε αὐτῆς. Ἦταν ὁ πρῶτος «πολιτισμένος» ἄνθρωπος ποὺ ἦρθε κι ἔμεινε στὸ χωριό, μετὰ τοὺς περαστικοὺς δασκάλους. Τὸ κλισὲ «Οὐδεὶς μωρότερος τῶν ἰατρῶν ἂν δὲν ὑπῆρχαν οἱ δάσκαλοι (κι οἱ καθηγητὲς μήπως;)» δὲν ἴσχυε στὴ Λευκοπηγὴ Κοζάνης. Μοῦ ἐσφύριξεν ἕναν εὐθύ, ξερό, ἄγριο μύτο, μία βολίδα, καὶ μᾶλλον νὰ προφυλάξω τὰ μοῦτρα μου θέλησα παρὰ νὰ ἀποκρούσω τὴ σφαίρα μὲ γροθιές. Κι ὅμως, τὸ σοὺτ τὸ ἀπέκρουσα. Κανεὶς δὲν τὸ περίμενε. Τί τὸ ἤθελα; Πόνεσα ἄχρι θανάτου. Τὸ ἀριστερὸ χέρι στὸν καρπὸ λύγισε πίσω. Μὲ περιέθαλψε στὸ ἀγροτικὸ ἰατρεῖο, ὅπως καλὴ ὥρα κάνουν οἱ πτηνό-οἰκολόγοι τὰ πουλιά, τὰ ὁποῖα οἱ κυνηγοὶ ἀπὸ καθαρὴ ἀστοχία τὰ χτυποῦν μόνο στὸ φτερό. Ἀνησύχησε μήπως κι ἔσπασε. Ὄχι, ἦταν κάτι ἄλλο, ἀλλὰ τί;

Μὲ τὴν εὐκαιρία τοῦ εἶπα φοβισμένα: «Γιατρὲ τὸ στῆθος μου πονεῖ».

–Ἄγχος μικρέ μου φίλε, ἀκόμα δὲ βγῆκες ἀπ' τοῦ αὐγοῦ τὸ τσόφλιον γιὰ ἄλλα. Μοῦ 'δῶσε ἕνα ἠρεμιστικό, λιλιπούτειος μπακλαβάς, νὰ τὸ κόβω στὴ μέση ὅταν τυχὸν κ.λπ. Τρασικόρ! Δὲν θυμᾶμαι ἂν καὶ πόσα κατάπια. Βρῆκα κάτι λείψανα ἐκείνου τοῦ φιαλιδίου. Δὲν τὰ χρειάστηκα. Μὲ τὰ χρόνια οἱ ὑποθέσεις τοῦ στήθους, ἐγκάρδιες ἢ περικάρδιες, ἴασιν ἔβλεπαν μόνον διὰ τοῦ αἰσθήματος. Μὲ τὸ ποὺ πῆγα Θεσσαλονίκη, ποὺ ἐρωτικὴ ὀνομάζουν οἱ πάσης φύσης καὶ θέσης γλυκεροί, πέρασαν ἀμέσως.

# Ὁ Φορτούλα τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων

Δὲν ἤμουν ὁ παχουλὸς τῆς παρέας, οὔτε ὁ σπασίκλας.
Ἐντάξει μπορεῖ λίγο, γιατὶ ἡ μάνα μου φώναζε ἀπὸ τὸ μπαλκόνι ...
«Ἀντώνηηηη, τσακίσου σπίτι, τώωωρα».
Δὲν ἦταν δὰ καὶ ὅ,τι καλύτερο γιὰ τὴν δημοτικότητά μου ἀνάμεσα στὴν τσοκαρία τῆς γειτονιᾶς. Μία γειτονιὰ ὅπου οἱ γονεῖς δὲν εἶχαν πολὺ χρόνο νὰ ἀσχοληθοῦν μὲ τὰ παιδιά τους, πόσο μᾶλλον νὰ τὰ φωνάζουν ἀπὸ τὰ μπαλκόνια νὰ μαζευτοῦν.
Αὐτὸ ὅμως δὲν ἦταν τὸ ἔγκλημα. Τὸ μεγάλο ἔγκλημα ἦταν πὼς δὲν μοῦ ἄρεσε τὸ ποδόσφαιρο. Δὲν ἤθελα, δὲν μποροῦσα βρὲ ἀδερφέ. Εἶχα σίγουρα δυὸ ἀριστερὰ πόδια. Ἀκόμα χειρότερα, ἕνα δεξὶ καὶ ἕνα ἄλλο ξερό, σὰν τοῦ καπετὰν Ἀχάαβ ἕνα πράμα. Παρεμπίπτοντος προτίμαγα περισσότερο νὰ «ταξιδεύω» σὲ καράβια μὲ πανιὰ ποὺ ψάρευαν θηρία θαλασσινά, παρὰ νὰ κυνηγάω ἕνα χιλιομπαλωμένο φουσκωμένο δέρμα.
Καὶ δυσκολευόμουνα ἀφάνταστα, ὑπέφερα, σχεδὸν βαριόμουνα. Πῶς ὅμως νὰ παραδεχτεῖς κάτι τέτοιο. Οὔτε γιὰ ἀστεῖο δὲν περνοῦσε ἀπὸ τὸ μυαλό μου. Ἀπὸ κανενὸς τὸ μυαλό.
Ἔκανα μία δυὸ προσπάθειες, πότε κοῦτσα-κοῦτσα, πότε σήκω-πέσε μὲ σκιρτήματα μονοπόδαρα, μὲ σκοντάμματα ἢ μὲ βήματα καρκίνου, σὰν κανένας γέρος κουρασμένος καὶ δὲν μποροῦσα νὰ παρακολουθήσω - κάπου τὸ διάβασα αὐτό!*
Τί ἔμενε λοιπόν; Τερματοφύλακας!
Στὴν ἀρχὴ μὲ διάλεγαν τελευταῖο καὶ ξέμενα τερματοφύλακας ἔτσι κι ἀλλιῶς. Γρήγορα ὅμως κατάλαβα ὅτι ἀφοῦ δὲν μπορῶ νὰ τὸ ἀποφύγω ἂς τὸ διασκεδάζω. Ἔτσι ἄρχισα νὰ καθιερώνομαι στὴν κατὰ τὰ ἄλλα ἄχρηστη γιὰ τὸ ποδόσφαιρο τῆς ἀλάνας θέση, ἐξ οὗ καὶ τὸ μπακότερμα.
Καὶ πάνω ἐκεῖ ποὺ πῆρα νὰ τὸ ἀποδέχομαι, ἔσκασε τὸ ντέρμπι. Ἅγιοι Ἀνάργυροι ἐναντίον Ἠπειρώτικα. Συμμαθητὲς ἀπὸ τὸ ἕβδομο καὶ ἄσπονδοι φίλοι οἱ περιστεράδες, κέρδιζαν τὶς περισσότερες φορὲς καὶ ἦταν ζήτημα τιμῆς αὐτὸς ὁ ἀγώνας. Τῆς χαμένης μας τιμῆς.
Μάζεψα ὅλα μου τὰ χαρτζιλίκια καὶ ἀγόρασα ἕνα ζευγάρι γάντια τερματοφύλακα καὶ παρακάλεσα τὴν μάνα μου νὰ μοῦ ράψει ὑφασμάτινο ἕνα 1 στὴν πλάτη τῆς καλῆς μου ἀθλητικῆς φανέλας. Ἔτσι κατέβηκα στὴν γειτονιά. Ὁ ἀγώνας θὰ γινόταν στὴν ἕδρα μας. Πάντα γινόταν στὴν ἕδρα μας ἀφοῦ ὅλοι προτιμούσαμε τὴν αὐλὴ τῆς ἐκκλησίας γιὰ μπάλα. Μὲ ἐκείνη τὴν ἀμφίεση ἔνοιωθα εἴκοσι πόντους ψηλότερος καὶ ἤμουν σίγουρος ὅτι θὰ δικαίωνα ἀκόμα καὶ αὐτὸν τὸν ἴδιο τὸν Φορτούλα.
Βάλαμε ποδαράκια γιὰ τὸ τέρμα. Ἐμεῖς πήραμε τὸν τοῖχο καὶ οἱ ἄλλοι τὰ κάγκελα. Μαζί μας θὰ ἔπαιζε καὶ ὁ Τάσος ποὺ ἦταν μεγάλος μπαλαδόρος καὶ εἴχαμε ἐλπίδες ἐτούτη τὴ φορὰ νὰ εἴμαστε ἐμεῖς οἱ νικητές.
Πολὺ γρήγορα ἦρθε ἡ μεγαλύτερη στιγμή μου σὰν τερματοφύλακας. Τρία κόρνερ ἕνα πέναλτι. Στάθηκα ἀπέναντι στὸν Στρίμπα, τὸ πιὸ δυνατὸ ξερόμυτο τοῦ σχολείου. Ἦταν ἡ ὥρα τῆς ἀλήθειας. Πάτησα στὸ καλό μου πόδι καὶ τινάχτηκα μὲ ὅλη μου τὴν δύναμη. Μοῦ φάνηκε ὅτι ἔμεινα στὸν ἀέρα γιὰ ὥρα. Τόσο πολὺ ποὺ πρόλαβα νὰ σκεφτῶ ὅτι θὰ προσγειωθῶ ἀνώμαλα καὶ θὰ σπάσω τὰ παΐδια μου. Εἶδα τὸ σοὺτ καὶ ἄκουσα τὴν μπάλα νὰ ἔρχεται σφυρίζοντας. Τέντωσα τὸ ἀριστερό μου χέρι καὶ τὴν σημάδεψα μὲ ὑπερένταση. Πρέπει νὰ εἶχα κλείσει τὰ μάτια μου τὴν τελευταία στιγμὴ ἀλλὰ ἀπὸ τὸ τσούξιμο κατάλαβα ὅτι τὴν βρῆκα. Εἶχα σώσει.
Λίγα πράγματα θυμᾶμαι μετὰ γιὰ τὸ παιχνίδι. Οὔτε κὰν ποιὸς κέρδισε.
Θυμᾶμαι ὅμως σίγουρα πὼς τὸ εἶχα πάρει ἀπόφαση. Στὸν ἑπόμενο ἀγώνα θὰ ἔπαιζα ἐπίθεση.

Ἀντώνης Φ.Σβολιαντόπουλος

* *Τῆς δασκάλας τὰ μάγια* (1909), Ἀλέξανδρος Παπαδιαμάντης.

# Rotsa v/s Che

*Στὸν Γιῶργο Álvarez*

Δύο λατρευτικὰ πάθη εἶχε ὁ Πάνος, τὸν Θρύλο καὶ τὴν Κούβα ἤ, πιὸ συγκεκριμένα, τὸν Ὕβ καὶ τὸν Τσέ. Τώρα, πῶς κατάφερνε νὰ «παντρέψει» τὸν Γουλανδρῆ ἢ τὸν Νταϊφᾶ μὲ τὸν ἰατρὸ Ἑρνέστο, μόνον κάποιος ποὺ γνωρίζει ἀπὸ τὰ τερτίπια τῆς στρογγυλῆς θεᾶς καὶ τοὺς πόθους ποὺ γεννοῦν, μπορεῖ νὰ τὸ ἀντιληφθεῖ. Εἶναι σὰν νὰ θὲς νὰ συνταιριάξεις τὸν Μωραϊτίδη ἢ τὸν Παπαδιαμάντη μὲ τὸν Ψυχάρη, τὸν Γληνὸ μὲ τὸν Μιστριώτη! Ἴσως, ὁ Ἑλληνογάλλος Ὕβ Τριαντάφυλλος καὶ τὸ ἐρυθρόλευκο τοῦ Θρύλου ὑποστασίαζαν ἐντός του τὴν ἐξέγερση "Μάης '68". Τυχαῖο ἀσφαλῶς δὲν εἶναι, ὅτι ὁ Πάνος διακονοῦσε ἕναν χῶρο ποὺ ἡ ἐπωνυμία του παρέπεμπε στοὺς ἐπαναστάτες καὶ ἀπὸ τοὺς πρωτοπόρους τοῦ κινηματογράφου, τοὺς ἀδελφούς Μάρξ· στὸν λογότυπο τοῦ χώρου καὶ στὸν ἴδιο τὸν χῶρο κυριαρχοῦσε ἡ ἡγετικὴ μορφὴ τοῦ Γκροῦτσο Μάρξ.

Τὸν Ὕβ τὸν εἶχε ἀπολαύσει πολλὲς φορές, τὴν περίοδο 1971-1974, ἀπὸ τὶς τσιμεντένιες ἐξέδρες τοῦ γηπέδου Καραϊσκάκη, ἐνῶ τὸ σύνθημα "Ὕβ...Ὕβ...Ὕβ...Ὕβ" δονοῦσε τὸ γήπεδο ἐπὶ τῆς ἐμφανίσει τοῦ Ἑλληνογάλλου ἄσσου· ἰδιαίτερα τὸ ἀπολάμβανε ὅταν τὸ φώναζε μὲ τὸν ξεχωριστό του τρόπο καὶ ἰδιαίτερο ὕφος του ὁ ἀείμνηστος Νίκος Σταυρίδης.

Κάποια χρονιά, ἀρχὲς τοῦ '80, εἶπε νὰ πάει προσκυνητής, ὡς ἄλλος ἱεροσολυμικὸς χατζῆς, στὴ γενέτειρα τοῦ Ἑρνέστο Γκεβάρα, στὸ Ροσάριο τῆς Ἀργεντινῆς. Ἡ προσδοκία του νὰ ἰδεῖ τὸν τόπο ὅπου γιὰ πρώτη φορὰ εἶδε τὸν ἥλιο τὸ πολιτικό του ἴνδαλμα ἔκαμε τὸ ταξίδι του νὰ φαίνεται ἀτελείωτο. Ὅταν ἔφτασε, τότες δὲν ὑπῆρχε GPS πλοήγησης γιὰ ἀναζήτηση , κατέφυγε στὴ γνωστὴ δοκιμασμένη μέθοδο: ρωτώντας πᾶς στὴν Πόλη. Ρώτησε, λοιπόν, σὲ κάποιον καφενὲ τῆς πόλης, ὅπου εἶδε κόσμο συγκεντρωμένο, ἕναν ἡλιοκαμμένο θαμώνα:

—Μήπως γνωρίζετε τὸ σπίτι ποὺ γεννήθηκε ὁ Τσὲ Γκεβάρα; Θέλω νὰ τὸ ἐπισκεφθῶ.

—Ἀπὸ ποῦ ἔρχεσαι παλληκάρι μου; τὸν ρωτᾶ ἐκεῖνος.

—Ἀπ' τὴν Ἑλλάδα, ἀπ' τὴν Ἀθήνα, ἀπαντᾶ.

—Ἀπ' τὴν Ἑλλάδα; Τὸν ρωτοῦν οἱ θαμῶνες ὅλοι μαζί! Ἄνθρωπέ μου ἄσε τὸν Τσέ, τί Τσὲ Γκεβάρα μᾶς λὲς τώρα, πές μας νέα γιὰ τὸν Ρότσα! Τὸν εἶδες νὰ παίζει;

Τἄχασε. Σάστισε. Ρότσα... σκέφτηκε. Γιὰ ποιόν νὰ λένε;

Τότε θυμήθηκε σὰν σὲ παραίσθηση τὸ σύνθημα ποὺ ἄκουσε στὸ ντέρμπυ τῶν Αἰωνίων:

«Φόρτσα Ρότσα-Μπουμπλῆς!»

Ναί, ἦταν αὐτὸς ὁ λεπτοκαμένος μπαλαδῶρος, τὸ δεκάρι τοῦ ΠΑΟ, ὁ Ἀργε*ντῖνος* μὲ τὰ μακρυὰ μαλλιά. Θυμήθηκε καὶ τὸ γκόλ, μὲ γλυκὸ ἀριστερὸ πλασέ, ὡς ἄλλος λαμπαδάριος Ἀλτιπαρμάκης τοῦ ποδοσφαίρου, στὸ δέκατο λεπτό, στὴν Πάτρα, μὲ τὸ ὁποῖο εἶχε προηγηθεῖ ὁ Παναθηναϊκὸς στὸ πρῶτο παιγνίδι τοῦ πρωταθλήματος 1981-1982.

Ὁ *αἰωνίως ὁ ἴδιος* ἀντίπαλος, ἀκόμη καὶ στὴν μακρινὴ Ἀργεντινή, βρέθηκε ἀπέναντι στὸν Πάνο· ὄχι μόνο στὴ Λεωφόρο καὶ στὸ Καραϊσκάκη. Αὐτὸ κι ἂν εἶναι ἀπ' τ' ἄ('Α)γραφα! Μὲ τί διάθεση νὰ πάει στὸ σπίτι τοῦ ἥρωα ἐπαναστάτη; Ὁ Ρότσα κατήγαγε προφανῆ νίκη ἐπὶ τοῦ Τσέ· ὁ Μπουμπλῆς σκίασε τὴ δόξα τοῦ ἰατροῦ Ἑρνέστο. Λαϊκοὺς ἥρωες δὲν γεννᾶ μόνο ἡ ἐπανασταστικὴ δράση καὶ οἱ ἰδεολογίες ἀλλὰ καὶ ἡ τελευταία θεά, μὲ ἑκατομμύρια πιστούς, ἡ ποδοσφαίρα. Ἄλλωστε, τὸ ποδόσφαιρο, αὐτὸ ποὺ παίζεται μέσα στὰ ὅρια τοῦ ἀγωνιστικοῦ χώρου, στὸ πεδίο τῆς τιμῆς κάθε ἀγωνιζομένου παίκτη, εἶναι μὲν τὸ ταλέντο, οἱ δεξιότητες ποὺ ξεδιπλώνει ὁ ποδοσφαιριστής, ἀλλ' ὅμως γονιμοποιημένες, μπολιασμένες, μὲ τὰ στοιχεῖα ποὺ ἔχει προσλάβει στὸ κοινωνικὸ καὶ φυσικὸ περιβάλλον του.

Ὁ Πάνος ψέλλισε κάποιες σκόπριες κουβέντες περὶ Ρότσα στοὺς θαυμαστές του. Ἐκεῖνοι τοῦ ὑπέδειξαν τὸ σπίτι τῶν ὀνείρων του. Πῆγε, εἶδεν καὶ ἀπῆλθε. Περισσότερο, ὅμως, ἔγραψε στὴ μνήμη του ἡ ἀπρόσμενη αὐτὴ ντρίμπλα τοῦ Ρότσα. Πάντως, ἔστω κι ἔτσι, ὁ Πάνος ἱκανοποίησε τὴν ἐπιθυμία του, «προσκύνησε» στὸ σπίτι τοῦ Τσέ. Ἀλλὰ καὶ ὁ Ρότσα ἐπεβλήθη σὲ φήμη τοῦ Μαρξιστή-Λενινιστὴ ἐπαναστάτη, ἐκτὸς ἕδρας μάλιστα, *καὶ οὕτως ἔλαβεν ἕκαστος τὸ ἴδιον ἑαυτοῦ πρᾶγμα.*

Ντῖνος Ἀγραφιώτης

# Τὸ δίκιο, δίκιο.

Τὸ τροχαῖο μὲ μηχανάκι τοῦ εἶχε ἀφήσει μιὰ ἐλαφριὰ δυσκολία στὸ βάδισμα. Ὅμως ἦταν λειτουργὸς ἄψογος. Καὶ καλλίφωνος. Ἤξερε καλὰ καὶ τὴ βυζαντινὴ μουσική. Μπορεῖ νὰ κόπηκε μὲ τὸ ἀτύχημα ἀπότομα, τότε στὰ εἰκοσιπέντε του, ἡ πολλὰ ὑποσχόμενη ποδοσφαιρική του καριέρα, ὡστόσο τὸ ποδόσφαιρο ἦταν πάντοτε μέσα στὴν καρδιά του. Δὲ μιλοῦσε σχεδὸν ποτὲ γιὰ τὸ ποδοσφαιρικό του παρελθόν. Οἱ παλιοὶ ὅμως εἶχαν νὰ λένε γιὰ τὸ πιὸ γρήγορο καὶ πιὸ εὐέλικτο ἀριστερὸ ἐξτρὲμ τῆς Χαλκίδας, ἐκεῖ στὴ δεκαετία τοῦ 60. Ποὺ εἶχε δυσκολέψει ἀντιπάλους σὰν τὸν Λινοξυλάκη, νὰ ποῦμε. Ἀλλὰ καὶ γιὰ τὸν νέο ποὺ συνδύαζε τὸν αὐθορμητισμὸ τοῦ λαϊκοῦ αὐτοῦ ἀθλήματος μὲ τὴ μεγάλη ἀγάπη του γιὰ τὴν ἐκκλησία καὶ τὴ λειτουργικὴ ζωή. Μιὰ ἀγάπη ποὺ τὸν ὁδήγησε ἀργότερα στὸ ἱερὸ θυσιαστήριο, λειτουργὸ τοῦ Ὑψίστου, ἐφημέριο στὸ ἀγαπημένο του χωριό. Εἶχε ἄλλωστε φοιτήσει καὶ σὲ ἱερατικὴ σχολή. Ὅμως τὸ μεράκι, μεράκι. Δὲν ἄφηνε ποδοσφαιρικὸ γεγονὸς ἀσχολίαστο, δὲν ἄφηνε ἀγώνα τῆς τοπικῆς ὁμάδας ποὺ νὰ μὴν τὸν παρακολουθήσει. Τὰ σχόλιά του καίρια καὶ ἀκριβοδίκαια, ἀρτυμένα ὅμως πάντοτε μὲ τὴν ἀναγκαία δόση χιοῦμορ. «Καλά, νηστικὸ τὸν ἀφήσανε ἐκεῖνον τὸν κατακαημένο τὸν Γιώργη καὶ δὲν μπορεῖ νὰ πάρει τὰ πόδια του;». Ἢ γυρνώντας σὲ μένα ποὺ καταλάβαινα: «Εὐκοπώτερον κάμηλον διὰ τρυμαλιᾶς ραφίδος διελθεῖν ἢ τὴν μπάλαν εἰς τὰ δίκτυα τοῦ ἀντιπάλου μας εἰσελθεῖν. Εἶναι στήσιμο ὁμάδας αὐτό; Ὄχι, σὲ ρωτάω, εἶναι στήσιμο αυτό; Στὴν ἕδρα μας καὶ νὰ παίζει 5-4-1; Λὲς καὶ παίζει μὲ τὴ Μπαρτσελόνα!». Ἦταν ἰδιαίτερα αὐστηρὸς μὲ τοὺς παῖχτες ποὺ δὲν ἀξιοποιοῦσαν τὸν κενὸ χῶρο, τοὺς βαρεῖς, τοὺς ἀργόστροφους. «Τοῦτος, παιδί μου, περιμένει νὰ τοῦ 'ρθει ἡ μπάλα σὰν τ' μπούφ' τοῦ πλί», καὶ μοῦ 'ριχνε μιὰ ματιὰ γιὰ ἐπιβεβαίωση τῆς διακειμενικότητας. Τοῦ ἄρεσε, βλέπεις, κι ὁ Παπαδιαμάντης. Ἡ παρουσία του στὴν ἐξέδρα – τί ἐξέδρα; κάποια σκαλοπάτια σκαλισμένα στὴ βουνοπλαγιά, δίπλα στὸ γήπεδο– δὲν ξένιζε κανέναν. Ἦταν αὐτονόητη. Ἄλλωστε γιὰ μεγάλο διάστημα ἦταν καὶ γραμματέας τῆς ὁμάδας τοῦ χωριοῦ. Λίγοι μόνο θερμόαιμοι δυσκολεύονταν ἀπὸ τὴν παρουσία του, γιατὶ δὲν μποροῦσαν νὰ ἐκφραστοῦν καταλλήλως σὲ περιπτώσεις ἀμφισβητούμενων φάσεων. Μὲ τὸ πρῶτο «γαλλικό», «ἔεεπ!» γύριζε καὶ τοὺς κατακεραύνωνε ὁ παπᾶς. Τὸν σέβονταν, τὸν ἄκουγαν. «Δὲ μὲ κρατάει τὸ σχῆμα του. Ὄχι. Τὸν παραδέχουμαι ὅμως γιατί ξέρει τόση μπάλα, ὅση δὲν ξέρουμε ὅλοι ἐμεῖς οἱ ἄλλοι ἐδῶ χάμω», μοῦ εἶπε μιὰ φορὰ ὁ πιό... ἀνθηρόστομος τῆς ἐξέδρας.

Νεαρὸς καθηγητὴς στὸ γυμνάσιο τοῦ χωριοῦ, συνήθιζα νὰ τὸν συνοδεύω στοὺς ἀγῶνες τοῦ τοπικοῦ πρωταθλήματος, ὅταν ἡ ὁμάδα μας ἔπαιζε στὴν ἕδρα της. Ἦταν μαγιάτικο ἀπόγευμα Κυριακῆς. Ὁ ἀγώνας κρίσιμος. Παιζόταν ἡ παραμονή μας στὴν κατηγορία. Νίκη, ἔστω καὶ μὲ μισὸ γκὸλ ὁ στόχος καὶ τῶν δύο ὁμάδων. Ἀψὺ παιχνίδι, γεμάτο ἔνταση ἀπὸ τὴν ἀρχή. Ὁ διαιτητής, ἀπὸ τὸν σύνδεσμο τοῦ νομοῦ, ἔμπειρος καὶ ἀξιολογημένος μέχρι καὶ Β' ἐθνική, εἶχε ὅμως τὰ χρονάκια του καὶ δυσκολευόταν νὰ κρατήσει μιὰ κάποια ὁμαλότητα, καθὼς ἡ μιὰ σκληρὴ φάση διαδεχόταν τὴν ἄλλη, ἐνῶ οἱ ἀψιμαχίες διέκοπταν συνεχῶς τὴ ροὴ τοῦ παιχνιδιοῦ. Τὰ ἔχουν αὐτὰ τὰ τοπικὰ πρωταθλήματα. Σὲ τέτοιους ἀγῶνες οἱ ἀντίπαλοι διασαφηνίζουν μὲ τὸν πιὸ χειροπιαστὸ τρόπο τί σημαίνει ἡ φράση «ἀπὸ δυὸ χωριῶν χωριάτες». Πέφτει ξύλο πολὺ καὶ τὶς περισσότερες τὶς τρώει ὁ διαιτητής. Ἄντε καὶ οἱ ἐπόπτες, ὅταν ὑπάρχουν. Καὶ εδῶ, λόγῳ τῆς χρισιμότητας τοῦ ἀγώνα ὑπῆρχαν.

Εἶχε τελειώσει τὸ πρῶτο ἡμίχρονο, τὸ δεύτερο εἶχε προχωρήσει ἀρκετὰ καὶ τὸ γκὸλ δὲν ἐρχόταν, οὔτε ἀπὸ τὴ μιὰ πλευρὰ οὔτε ἀπὸ τὴν ἄλλη. Οἱ φίλαθλοι –εἶχαν ἔρθει καὶ δύο λεωφορεῖα ἀπὸ τὴν ἀντίπαλη πλευρὰ– ἀντάλλασσαν βρισιὲς καὶ ἀπειλές. Ἦταν αὐτὸ ποὺ λέμε ἠλεκτρισμένη ἀτμόσφαιρα. Κάπου ἐκεῖ στὸ 85', τὸ ἀριστερὸ ἐξτρὲμ τῶν ἀντιπάλων κάνει μιὰ φοβερὴ κούρσα, περνάει τὸ ἀργοκίνητο δεξί μας μπάκ, συγκλίνει πρὸς τὸ κέντρο καὶ ἀπὸ τὴ γωνία ἀκριβῶς τῆς μικρῆς περιοχῆς ἀμολάει ἕναν κεραυνό. Συρτὸ διαγώνιο σούτ, στὴ δεξιὰ γωνία τοῦ ἀποσβολωμένου τερματοφύλακά μας. Ἡ μπάλα περνάει τὸ δοκάρι καὶ ἀκινητοποιεῖται σὲ μιὰ λιμνούλα στάσιμου νεροῦ, δίπλα στὰ γκολπόστ. «Γκόοολ!» οὐρλιάζουν οἱ φιλοξενούμενοι, «ἄουτ» οἱ δικοί μας. Ὁ διαιτητής, ἀποκαμωμένος, παρακολουθοῦσε ἀπὸ τὸ κέντρο περίπου. Ὁ ἐπόπτης γραμμῶν ἦταν αὐτὸς ποὺ θὰ ἔκρινε τὴ φάση. «Ἄουτ» ἀποφάνθηκε, περικυκλωμένος ἀπὸ τοὺς ἀγριεμένους παῖχτες καὶ τῶν δύο ὁμάδων. «Πῶς γίνεται νὰ εἶναι γκὸλ καὶ ἡ μπάλα νὰ βρίσκεται ἔξω ἀπὸ τὰ δίχτυα;» τὸ ἀτράνταχτο ἐπιχείρημά του. Πανηγύρια οἱ δικοί μας. Σὲ κλάσματα τοῦ δευτερολέπτου ἕνας θηριώδης μεσήλικας ἀπὸ τοὺς ἀντιπάλους ἔχει βουτήξει τὸν ἔρημο τὸν λάινσμαν ἀπὸ τὸν λαιμὸ καὶ τὸν σέρνει στό κέντρο τοῦ γηπέδου. Ἡ γενικὴ σύρραξη εἶναι ὑπόθεση δευτερολέπτων. Ὁ διαιτητὴς μαρμαρωμένος. Ὁ χωροφύλακας, μοναδικὴ ἀστυνομικὴ παρουσία στὸ χῶρο, φανερὰ ἀδύναμος νὰ ἀποτρέψει τὸ κακό.

Γιὰ πότε ἔδεσε τὸ ράσο πίσω του, γιὰ πότε βρέθηκε στὸ κέντρο τοῦ γηπέδου, σέρνοντας τὸ πόδι του, γιὰ πότε ἀπέσπασε τὸν ἐπόπτη ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ στραγγαλιστῆ, οὔτε ποὺ καταλάβαμε. Καὶ ξαφνικὰ τὸ γήπεδο βουβάθηκε. Ὕστερα ἀπὸ τὸ πρῶτο ξάφνιασμα, ὅλοι περίμεναν τὴ συνέχεια. Οἱ δικοί μας ἔτριβαν μὲ κρυφὴ ἐλπίδα τὰ χέρια τους. Νὰ δεῖς που θα τοὺς καταφέρει νὰ παραδεχτοῦν τὸ «ἄουτ». Παπᾶς εἶναι, θὰ τὸν σεβαστοῦν...

«Ἀκοῦστε με ὅλοι σας καλά», εἶπε. «Ὁ κανονισμὸς τῆς διαιτησίας δὲν τὸ λέει στὸ βρόντο ὅτι πρέπει πρὶν ἀπὸ κάθε ἡμίχρονο ὁ διαιτητὴς νὰ ἐλέγχει τὰ δίχτυα. Ἂν τὸ εἶχε κάνει καὶ ὁ κύριος διαιτητὴς τοῦ σημερινοῦ ἀγώνα, τότε δὲ θὰ ὑπῆρχε ἀμφισβήτηση. Τὸ δίχτυ εἶναι τρύπιο στὴ γωνία, παιδιά. Τὴν εἶδα ἐγὼ τὴ μπάλα. Ἀπὸ τὴν τρύπα βγῆκε ἐκτὸς δικτύων. Εἶναι γκὸλ κι ἂς μὴ μοῦ ἀρέσει καθόλου. Τὸ δίκιο, δίκιο. Μὲ ψέματα δὲ θέλουμε τὴ νίκη».

Χειροκροτήματα. Ἐνθουσιώδη ἀπὸ τούς φιλοξενούμενους, κάποια διστακτικὰ καὶ ἀπὸ δικούς μας. Κανείς μας δὲν ἀντιμίλησε πάντως. Κάποιοι ἀπὸ σεβασμό, κάποιοι ἐπειδὴ εἴχαμε δεῖ, ἕνας κι ἐγώ, ὅτι ὄντως ἡ μπάλα πέρασε ἀπὸ τὰ τρύπια δίχτυα.

Ἄγγελος Γ. Μαντᾶς